

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल. पदवी परिक्षेसाठी *बार्शी तालुक्यातील फळबाग विकास कार्यक्रम* हा लघुप्रबंध सादर करताना मला आत्यंतिक समाधान लाभत आहे. माझा लघुप्रबंध पूर्ण करण्यासाठी ज्यानी मला मोलाचे सहकार्य केले आणि मदत केली त्यांचे आभार मानणे हे माझे कर्तव्य आहे.

प्रस्तुत विषयाचा अभ्यास करताना विषय निवडीपासून प्रबंध पूर्ण होईपर्यंत माझे मार्गदर्शक डॉ. रवीन्द्र दोशी यांच्याकडून मला पूर्ण सहकार्य मिळाले. त्यानी फक्त मार्गदर्शकाची भूमिका बजावली नाही तर प्रत्येक गोष्टीकडे चिकित्सकपणे बघण्याची दृष्टी दिली. या गोष्टीचा उपयोग पुढे मला दीपस्तंभासारखा होणार आहे. मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे आणि त्यांच्या ऋणातच राहीन.

श्रीमान भाऊसाहेब झाडबुके महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. कुलकर्णी यांची मी ऋणी आहे. प्रा. जे.बी.मुसळे यांनी एम.फिल करण्याची मला प्रेरणा दिली. त्यांच्या प्रेरणेनेच मी आज येथपर्यंत पोहोचू शकले. त्याबद्दल मी यांची ऋणी आहे. तसेच शिवाजी महाविद्यालय, बार्शी येथील डॉ.एल.एम.तायडे यांचे मोलाचे सहकार्य मला लाभले त्याबद्दल त्यांची मी ऋणी आहे. न्यू कॉलेज, कोल्हापूर येथील प्रा. वाघमारे यांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचीही मी ऋणी आहे.

प्रशिक्षण व भेट योजना, मृदसंधारण, नानकडा व फलोद्यान कार्यालये, बार्शी येथील वरिष्ठ अधिकाऱ्यांपासून ते कर्मचारी वर्गापर्यंतच्या व्यक्तींनी मला सहकार्य केल्याने मी माझे लघुप्रबंधाचे काम करू शकले. विशेष सहकार्य करणारे श्री. साने (फलोद्यान कार्यालय), श्री. नाईकवाडी (प्रशिक्षण व भेट), कृषी अधिकारी . श्री.केसकर

व श्री. कदम साहेब, शरद फलोद्यान, बार्शी येथील कर्मचारी या सर्वांची मी ऋणी आहे.

श्रीमान भाऊसाहेब झाडबुके महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल श्री. कुलकर्णी, बी.पी. सुलाखे कॉमर्स कॉलेज, बार्शीचे ग्रंथपाल श्री. गवळी यानी मला वेळेवर पुस्तके देऊन सहकार्य केले. त्यांची मी आभारी आहे. तसेच शिवाजी विद्यापीठातील ग्रंथालयाचे ग्रंथपाल व तेथील कर्मचारी यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

माझे एम.फिल.चे काम पूर्ण व्हावे यासाठी अनेकांचे सहकार्य लाभले. त्यात श्री.व सौ. कानडे, श्री.व सौ. डोके, कु. सीमा कदम यांची मी ऋणी आहे. एम.फिलच्या कामात साथ देणाऱ्या मैत्रिणी कु. आशा देशमुख, सौ. ज्योती डोईफोडे, कु. सुनंदा व संगीता नाईक तसेच प्रा. जाधवर व प्रा. सांगळे यांची मी ऋणी आहे.

एखाद्या विषयाकडे चिकित्सकपणे पाहण्याची दृष्टी देणारे आणि वैचारिक सामर्थ्य देणारे माझे वडील विष्णुपंत खंदारे, कृषी अधिकारी, प्रशिक्षण व भेट योजना तसेच कष्टातून पुढे जाण्याची वृत्ती निर्माण करणारी आई सौ. सिंधू खंदारे, पाठीशी उभे असणारे भाऊ महेश, उमेश कैलास यांच्या प्रेरणेने आणि सहकार्याने मी माझे काम पूर्ण करू शकले. शिवाय आजोबा-आजींचा आशिर्वादही मोलाचा ।

टंकलेखनाचे काम सुबकतेने करणारे व वेळेवर पूर्ण करून देणारे श्री. सुहास मिरगुंडे, सुहास येरूडकर, आर्च ग्राफिक्स, कोल्हापूर यांची मी ऋणी आहे. तसेच या संशोधन कार्यात प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष मदत करणारे सर्वजण यांची मी आभारी आहे.

शोभा विष्णुपंत खंदारे